CURTEA DE JUSTIȚIE
A UNIUNII EUROPENE

Hotărârea Curții
în cauza C-583/24 [Tagu][1]

Comunicat de presă nr. 154/26

Luxemburg, 3 noiembrie 2026

Mandatul european de arestare: pretinsa disproporție dintre pedeapsa aplicată și gravitatea infracțiunii nu este suficientă, în sine, pentru a justifica refuzul executării

Refuzul de a executa un mandat european de arestare poate fi totuși justificat în mod excepțional, în special atunci când legislația statului membru emitent permite sau chiar impune pedepse cu închisoarea atât de disproporționate încât echivalează cu pedepse inumane sau degradante sau atunci când această legislație nu ține seama de gravitatea infracțiunii și nu permite să se ia în considerare circumstanțele individuale.

Fiind condamnat în România la șapte ani de închisoare pentru că a introdus în țară trei grame de canabis și patru pastile de MDMA, un bărbat face obiectul unui mandat european de arestare. Sesizată cu executarea acestui mandat, o instanță neerlandeză solicită Curții de Justiție să stabilească dacă predarea persoanei în cauză poate fi refuzată din cauza caracterului disproporționat al pedepsei pronunțate în raport cu gravitatea infracțiunii. În Țările de Jos, o infracțiune comparabilă ar fi pasibilă de pedeapsa cu închisoarea de la una la trei săptămâni.

Curtea amintește că principiul încrederii reciproce între statele membre presupune că executarea unui mandat european de arestare constituie regula și că refuzul executării este posibil numai în cazuri excepționale, fără a aduce atingere obligației de a respecta drepturile fundamentale. Astfel, deși garantarea respectării acestor drepturi revine în primul rând statului membru emitent al mandatului, în cazul riscului de încălcare a drepturilor fundamentale garantate de dreptul Uniunii, refuzul exprimat de statul membru de executare poate fi justificat, în mod excepțional, în urma unei examinări în două etape distincte. Autoritatea judiciară de executare trebuie să verifice mai întâi existența în statul membru emitent a unor deficiențe sistemice sau generalizate ori de natură să afecteze un grup de persoane identificabil în mod obiectiv. În cazul în care sunt dovedite asemenea deficiențe, ea trebuie să stabilească în continuare dacă, ținând seama de situația sa personală, persoana interesată este expusă în mod concret unui risc real de încălcare a drepturilor sale fundamentale.

Curtea precizează totuși că disparitățile, fie ele și importante, dintre pedepsele prevăzute de legislațiile statelor membre nu sunt suficiente, în sine, pentru a dovedi asemenea deficiențe. Acestea pot fi constatate atunci când legislația sau practica judiciară a statului membru emitent evidențiază o încălcare vădită și gravă a principiului proporționalității pedepselor, care nu poate fi remediată prin nicio cale de atac jurisdicțională eficientă. Aceasta ar fi situația în special dacă legislația menționată ar permite sau chiar ar impune pedepse atât de disproporționate încât ar echivala cu pedepse inumane sau degradante în sensul dreptului Uniunii sau nu ar permite instanței să țină seama de gravitatea infracțiunii și de circumstanțele specifice ale cauzei pentru a adapta pedeapsa. În speță, Curtea apreciază că legislația română nu evidențiază deficiențe care să constituie o încălcare vădită și gravă a principiului proporționalității pedepselor și care ar putea justifica refuzul de a executa mandatul european de arestare.

În decembrie 2023, DZ a fost condamnat definitiv în România la pedeapsa cu închisoarea de șapte ani pentru că a introdus în țară trei grame de canabis și patru pilule conținând MDMA. În ianuarie 2024, o instanță română a emis un mandat european de arestare împotriva sa pentru a executa această pedeapsă în România.

În fața Tribunalului din Amsterdam (Țările de Jos), chemat să decidă cu privire la predarea sa autorităților române, DZ s-a opus predării, susținând că pedeapsa care i-a fost aplicată este disproporționată. El a arătat că drogurile erau destinate consumului personal al soției sale, care le utiliza ca tratament împotriva durerii. Instanța neerlandeză arată că era vorba

despre cantități mici de droguri și că cuplul nu avea intenția de a le comercializa.

Potrivit instanței neerlandeze, legea română impunea, la data faptelor, pedeapsa minimă de șapte ani de închisoare pentru importul de droguri „de mare risc", precum MDMA. În afara posibilităților limitate de reducere a pedepsei, instanțele române nu ar fi putut ține seama nici de cantitatea redusă de droguri în cauză, nici de faptul că acestea erau destinate consumului personal sau, cel puțin, că au fost introduse în țară fără intenția de a le comercializa. În plus, nu ar fi fost posibil nici ca DZ să beneficieze de suspendarea executării pedepsei pronunțate împotriva sa.

În acest context, instanța neerlandeză solicită Curții de Justiție să stabilească dacă dreptul Uniunii[2] permite autorității însărcinate cu executarea unui mandat european de arestare să refuze predarea unei persoane pentru motivul că pedeapsa pronunțată este disproporționată[3] în raport cu infracțiunea care a condus la această pedeapsă și este, în consecință, contrară principiului proporționalității infracțiunilor și pedepselor consacrat de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene[4].

În hotărârea sa, Curtea amintește, mai întâi, că principiile încrederii și recunoașterii reciproce între statele membre au o importanță fundamentală în dreptul Uniunii. Cu excepția unor circumstanțe excepționale, fiecare stat membru are obligația de a prezuma că celelalte state membre respectă dreptul Uniunii și în special drepturile fundamentale pe care le garantează acesta. Aceste principii implică faptul că **executarea mandatului european de arestare constituie principiul, iar refuzul executării nu poate fi avut în vedere decât în cazuri excepționale**.

Caracterul eventual disproporționat al pedepsei nu figurează ca atare printre motivele de neexecutare a unui mandat european de arestare prevăzute în mod explicit de legiuitorul Uniunii[5].

Cu toate acestea, Curtea a recunoscut[6] că, în circumstanțe excepționale, autoritatea judiciară de executare are posibilitatea sau chiar obligația de a refuza să dea curs unui mandat european de arestare atunci când există un risc real ca predarea persoanei în cauză să conducă la o încălcare a drepturilor sale fundamentale[7].

Caracterul real al acestui risc trebuie să fie analizat în principiu în două etape succesive. În cadrul unei prime etape, autoritatea de executare trebuie să dispună de elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător care să demonstreze că în statul membru emitent există deficiențe sistemice sau generalizate ori deficiențe care afectează un grup de persoane identificabil în mod obiectiv din care face parte persoana interesată. Numai dacă această primă condiție este îndeplinită, autoritatea judiciară de executare poate, într-o a doua etapă, să verifice în mod concret și precis, dacă, având în vedere situația sa personală, persoana căutată este expusă unui risc real de încălcare a drepturilor sale fundamentale.

În speță, Curtea consideră că **disparitățile, fie ele și importante, dintre pedepsele prevăzute de legile statelor membre nu sunt suficiente, în sine, pentru a dovedi asemenea deficiențe.** În lipsa unei armonizări complete a dreptului penal, opțiunile adoptate în materie de politică penală de statele membre pot să difere în mod semnificativ. A permite autorității judiciare de executare să controleze proporționalitatea unei pedepse pentru motivul că aceasta ar fi fost mai puțin severă în propria ordine juridică ar echivala cu a-i conferi o funcție generală de control al deciziilor penale pronunțate în celelalte state membre, contrară principiilor încrederii și recunoașterii reciproce.

Deficiențele care pot justifica un asemenea control pot fi constatate, așadar, numai atunci când reglementarea sau practica jurisprudențială a stat membru emitent încalcă principiul proporționalității infracțiunilor și pedepselor în mod vădit și grav și atunci când nu există o cale de atac jurisdicțională eficientă care să permită remedierea acestei încălcări. Aceasta este situația în special atunci când reglementarea menționată permite sau chiar impune obligația de a pronunța pedepse cu închisoarea care prezintă un caracter atât de disproporționat încât echivalează cu pedepse inumane sau degradante[8] ori atunci când normele aplicabile nu țin nicidecum seama de gravitatea infracțiunii și nu permit instanței să ia în considerare circumstanțele individuale ale cauzei pentru a adapta pedeapsa.

În speță, Curtea constată că pedeapsa minimă de șapte ani prevăzută de legea română pentru importul de droguri „de mare risc" nu poate fi considerată, în sine, o pedeapsă inumană sau degradantă. În plus, dreptul român permite o individualizare a pedepsei. Instanța poate ține seama în special de finalitatea infracțiunii, de cantitatea de droguri în cauză și de circumstanțele atenuante sau speciale și, în anumite situații, poate modifica încadrarea juridică a faptei, ceea ce poate

conduce la o reducere a pedepsei. Totodată, DZ a avut posibilitatea de a contesta condamnarea sa în apel și în recurs.

În aceste condiții, **legislația română în cauză nu evidențiază deficiențe care ar putea justifica refuzul de a executa mandatul european de arestare.**

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii.

Tribunalul este competent să soluționeze cererile de decizie preliminară care privesc exclusiv 1) sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (TVA), 2) accizele, 3) Codul vamal, 4) clasificarea tarifară a mărfurilor în Nomenclatura combinată, 5) compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare sau a întârzierii ori a anulării serviciilor de transport sau 6) schema de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră. Curtea de Justiție este competentă să soluționeze toate celelalte cereri de decizie preliminară.

Nici Curtea, nici Tribunalul nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții sau a Tribunalului. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție. Prezentarea situației de fapt și a cadrului juridic se referă la momentul relevant și se bazează pe dosarul cauzei.

Textul integral și, dacă este cazul, rezumatul hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Traian Moga ✆ (+352) 4303 3732.

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „Curia Web TV”, precum și pe „European Broadcasting Service” ✆ (+ 32) 2 2964106.

Rămâneți conectați!

[1] Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile din procedură.

[2] Articolul 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre.

[3] În Țările de Jos, introducerea de droguri din aceeași categorie, în cantitate de până la zece grame, ar fi pasibilă de o pedeapsă cu închisoarea de la una la trei săptămâni. În plus, posibilitățile de care dispun instanțele române de a reduce pedeapsa sau de a suspenda executarea acesteia ar fi mai limitate decât cele de care dispun instanțele neerlandeze.

[4] Articolul 49 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale.

[5] Articolele 3, 4 și 4a din Decizia-cadru 2002/584.

[6] Întemeindu-se pe interpretarea articolului 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584.

[7] A se vedea Hotărârea Curții din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru, C-404/15 și C-659/15 PPU (a se vedea de asemenea comunicatul de presă nr. 36/16), și Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențele sistemului judiciar), C-216/18 PPU (a se vedea de asemenea comunicatul de presă nr. 113/18)

[8] În sensul articolului 4 din cartă, ale cărui sens și domeniu de aplicare corespund articolului 3 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.